

Агресивність дитини – це проблема, яка постає перед багатьма батьками. Одна з важливих причин виникнення агресії може ховатись в її неусвідомленому прийнятті та наслідуванні.

Причин, через які дитина починає демонструвати агресивну поведінку, досить багато. Це й відсутність почуття безпеки, і дослідження меж, установлених дорослими, і надмірний захист, і гіперопіка батьків. Однак найчастіше дитина вчиться агресивної поведінки (і саме про це не варто забувати). Чим частіше вона має справу з агресією, спостерігає і вбирає її, тим більше це явище сприймається нею як щось нормальне й цілком природне, і тим частіше вона починає вдаватись до неї сама.

Батьки часто не до кінця уявляють, наскільки потужною тенденцією поведінки може стати наслідувана агресія. Тим часом діти, які мають частий контакт з різними видами агресивної поведінки (не тільки вдома, а й у школі, у дворі або на екрані телевізора), швидко звикають до неї, і, як уже було сказано, агресія для них стає нормальною моделлю поведінки. Що це означає?

Так ось, для дитини, яка всюди оточена агресивною поведінкою, той факт, що люди підвищують голос один на одного (і не тільки), абсолютно нормальний. Така дитина швидше за все скаже вам: «Люди просто спілкуються так». Тому, коли вона раптом опиняється в іншій ситуації, наприклад, у дитячому літньому таборі або в новій школі, де панують інші норми й порядки, буде сприйматись усіма як агресивна, у той час як для неї самої в цьому немає істинного прояву агресії – це єдиний відомий їй «природний» зразок «ефективного» спілкування.

Варто пам'ятати про це й захищати свою дитину від надмірного досвіду та спостереження за будь-якими проявами агресії.

У результаті досліджень було визначено рівень агресії кожної дитини й частоту проявів агресивної поведінки, з якою вона щодня має справу у своєму житті. Під час дослідження враховувався також той факт, є дитина тільки спостерігачем чи суб'єктом (заподіює шкоду), чи об'єктом (жертвою) агресії. Через півроку дослідження повторили (це був другий етап). Виявилось, що не тільки діти, які зіштовхуються з агресією, стали більш агресивними, а й сама агресія стала для них більш природною та нормальною. До того ж не мало значення, була дитина жертвою чи ні. І це важливо запам'ятати!

Батькам, які помічають, що їхня дитина починає вести себе трохи агресивно, слід проаналізувати всі можливі ситуації її життя (оточення), щоби

зрозуміти, де агресія потрапляє в поле зору дитини: поза сім'єю (у школі, на подвір'ї), а також з'ясувати, чи стає вона від зіткнення з агресією більш сприйнятливою до негативних проявів. Також варто звернути увагу на моделі спілкування, що існують у вашій власній родині, – чи часто ви кричите один на одного при дитині, чи проявляєте агресію в її присутності за межами дому? Детальний аналіз допоможе вам пролити світло на багато речей.